

„Minden művészet
állandóan a zene rangját
igyekszik elérni”

Walter Horatio Pater

Egy csepeli fúvószenekar története

„Minden művészet
állandóan a zene rangját
igyekszik elérni”

Walter Horatio Pater

Kiadja:
Csepeli Auth Hernik Fesztivál Fúvószenekar
Közhasznú Alapítvány
www.csaffka.hu

Felelős kiadó:
Csepeli Auth Hernik Fesztivál Fúvószenekar
Közhasznú Alapítvány
www.csaffka.hu

Szöveg és összeállítás:
Dr. Cserhalmi Zsuzsanna, Dr. Gönye Anikó, Péntek János
Lengyel fordítás: Pauer Béla

Első kiadás 2015.

Tipográfia, tördelés, nyomdai előkészítés:
Paperjam 2003 Kft. www.paperjam.co.hu
Lőrincz Attila, Szennai Dóra

Nyomdai munkák:
Paperjam 2003 Kft. www.paperjam.co.hu

Külön köszönetet illeti:
Németh Szilárd országgyűlési képviselőt,
Borbély Lénárd polgármestert,
dr. Benkő Csabánét, Kapoor Krisztinát,
Szegedi Pétert és Tüske Istvánt.

Főtámogató:
Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata

Egy csepeli fúvószenekar története

Előszó

Kiadványunkkal a hetven esztendő Csepeli Auth Henrik Fesztivál Fúvószenekart köszöntjük.

Szándékunk, hogy ily módon is bemutassuk a zenét kedvelő közönségnek és a zenei szakembereknek Csepel sokszínű zenei életének egy részletét. A tradicionális és új hangzásvilágokat is megszólaltató együttes műsorpolitikájának, repertoárjának alakulása nem független közönségétől, a közön-

ség visszajelzéseitől, ám tény, hogy a műsorpolitika, a repertoár alakítja, formálja közönségét is. Ez a kölcsönhatás a zenekar sikerének egyik titka.

A sokszínű tevékenységet és a sikert híryanagok, fotók dokumentálják. Érdemes figyelmet fordítani a műsorfüzetekre, koncertprogramokra is: jól látszik, hogy változatosság és a kiegyensúlyozottság egyként jellemzi a zenekar műsorpolitikáját. A zene különböző regisztereiből válogatnak a népszerű fúvószenekari művektől a klasszikus művek átíratáig, a klasszikusoktól a kortársakig, és ugyanez a

kiegyensúlyozottság jellemzi a magyar és a külföldi szerzők szerepeltetését is.

Emlékezésünk, mint az emlékezet, szükségszerűen töredékes, miként azok a dokumentumok is, amelyek felhasználásával dolgoztunk. A közölt híryanagok és fotók bemutatják a zenekar alapvető tevékenységét ugyanúgy, mint az egyéb, szívesen vállalt fellépéseket.

Mindenki, aki hetvenévnyi múltra tud visszatekinteni, kiegészíti, kiegészítheti személyes emlékeivel az itt olvasható krónikát. Emlékezhet a helyi és országos fúvószenei élményeire, amelyek ünnepeket kísértek,

emlékezhet muzsikusra, akiket ismert, és akiket név szerint nem említ kiadványunk, de talán egy-egy képen felismeri az olvasó. Felidéződhetnek koncertélmények, amelyeken a zenekar játszott, és elvezette az egykori koncertek hallgatóit a zene szeretetéhez, a zenehallgatáshoz.

Az elterjedt és változatosan használható hanghordozók korában a szinte bárhol megszólaltatható élő zene: ajándék. Nem kell megérdemelni: szeretetből, a zene szeretetéből fakadó ajándék ez a hallgatóknak. Kérjük, tekintsenek erre a kiadványra úgy, mint egy hetven éves fúvószenekari múlttal rendelkező zenekar ajándékára.

Tartalom

Előszó	4
Köszöntő	7
Katonai kürtjelektől a fúvószenéig	8
Fúvószene a barokk korszaktól a 19. század végéig	12
Ahogy elkezdődött	26
Szemelvények a közelmúlt krónikájából	44
Powitanie	60
Tłumaczenie	61

Köszöntő

Kedves Zeneszerető Olvasók!

Ritka esemény, hogy egy zenekar működésének 70. évfordulóját ünneplhetjük, ez ad különleges alkalmat a jelen visszatekintésnek.

A szerzők emlékkönyvet, képes albumot szerkesztettek, amely áttekintés a csepeli zenekar elmúlt évtizedeiről, ugyanakkor fúvószenekari történeti összefoglaló is.

A fényképek, a korabeli illusztrációk a ma emberének, a fiataloknak is közelebb hozzák, elképzelhetővé teszik az elmúlt évtizedeket. Természetesen mindegyik magán viseli a kor hangulatát, gyakran még az ideológiai vonások is kikacsintanak a képekből. A kötet az 1945 és 2015 közötti időszakot öleli fel, egyben egy emberöltő kordokumentuma is, rendszeres ízlésváltozásokkal, boldogabb és szomorúbb, élhetőbb és viszontagságosabb időkkel. A hét évtized alatt nagyot fordult a világ, megváltozott az életünk, de a zene örök: a muzsika megmaradt örömforrásnak, búfelejtés-

nek, önkifejezésnek, nemzeti és emberi összetartozásnak. Ezért is érdeklődéssel olvashatjuk a válogatást, s böngészésünket meg-megszakítva hallgathatjuk a Csepeli Auth Henrik Fesztivál Fúvószenekar lemezeit, vagy játszhatunk saját hangszerünkön.

Jó szívvel ajánlom ezt a könyvet a fúvószenesi élet és Csepel múltja, jelene, jövője iránt érdeklődőknek.

Budapest, 2015. december 12.

Németh Szilárd
országgyűlési képviselő

Katonai kürtjelektől a fúvószenéig

A Csepeli Auth Henrik Fesztivál Fúvószenekarnak története van: olyan története, amelynek előzményei történelmi távlatokba nyúlnak. Ott van a művekben, a hangszerekben és a zenekari tagok, a kisegítők és a karmester műveltségében, tapasztalataiban.

Katonai kürtjelektől a fúvószenéig

A fúvószene és a katonazene mai összekapcsolódásának éppen úgy vannak hangszertörténeti okai, mint az ipari forradalom előtti korszakok szabadtéri kommunikációjának: ez nagy tömegek mozgatását, hallható jelek, jelekhez kapcsolódó jelentések, jelentsrendszerek térben és időben eltérő módját, szabályozását, használatát jelölte.

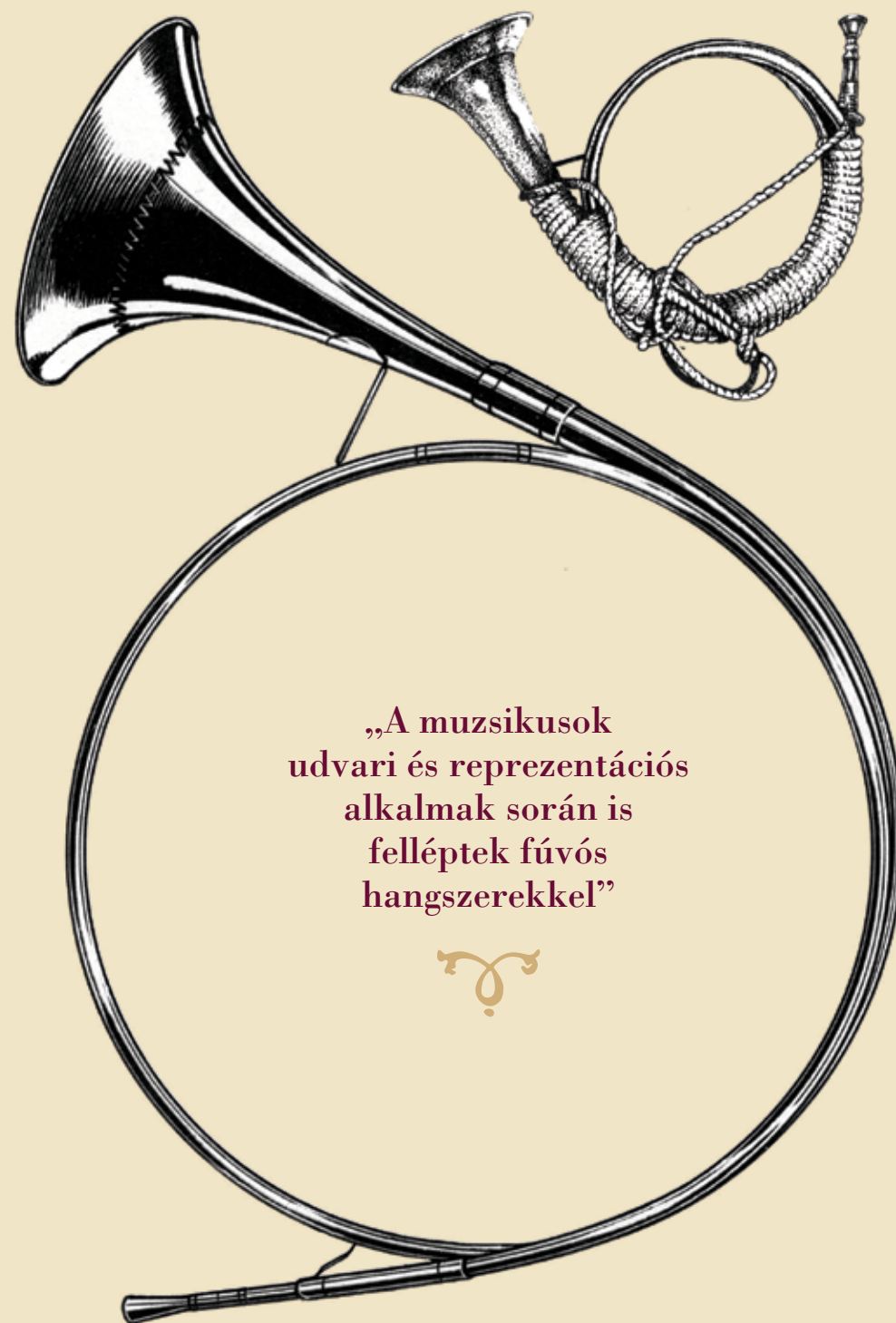
Erre voltak kiválóan alkalmasak a fúvós hangszerek, mivel a legtöbb hangszercsoportnál hatásosabban érvényesülnek a szabad térben, ezért használták jeladásra őrsgben és a katonaság mozgatása során.

A bibliai és egyéb – például egyiptomi – ókori források mellett a magyar múltból is közismert Lehel kürtjének mondája, de a Szentgalleni kaland címen elhíresült monda Heribáld által lejegyzett forrása is tartalmazza, hogy a csapatokat tűz- és kürtjelekkel

tájékoztatták. A szentgalleni kolostorban is kürtjel vetett véget a magyarok féktelen mulatozásának.

A fúvós hangszerek a középkorban sem szolgáltak kizárólag hadi célokat: szertartásos világi eseményeken is szerephez jutottak. Elindították és lezárták a vadászatokat, tisztelegtek az elejtett vad előtt. A muzsikuskok udvari és reprezentációs alkalmak során is felléptek fúvós hangszerekkel.

A fúvószenekaroknak ez utóbbi, már a középkorban az udvari ünnepeket erősítő, hangsúlyozó szerepe nőtt meg a reneszánsz korban: igen eltérő módon ugyan, de a reneszánsz épületek, paloták, városközpontok olyan akusztikai tereket teremtettek, amelyekben nemcsak a hangerő, hanem a zenei együttesek harmonikus összjátéka is érvényesülhetett, sőt, a fúvós mellett más hangszerek is megjelenhettek az állandó vagy alkalmi zenekarokban.

„A muzsikuskok
udvari és reprezentációs
alkalmak során is
felléptek fúvós
hangszerekkel”

Fúvószene a barokk korszaktól a 19. század végéig

A barokk reprezentáció legfontosabb eleme a monumentalitás, amely fölerősítette világképét: a katolikust, az egyetemet, a világot a pokoltól a földön át a mennyországig egyetlen, hatalmas egységben láttató, monumentális művészetével.

Fúvószene a barokk korszaktól a 19. század végéig

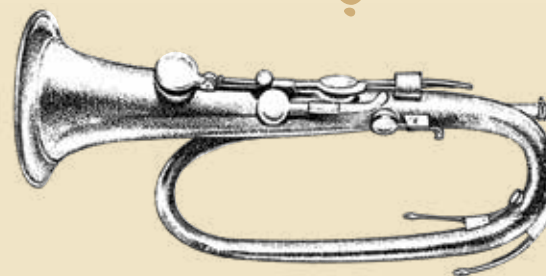
A barokk korban alakult ki a zenekarok fafúvós és rézfúvós szekciója. A hangszerek fejlesztése-fejlődése, a trombita, az oboa, az üstdob, majd a 18. század végén a klarinét megjelenése és fokozatos alakulása révén

a szonátaforma fejlődése is két irányban – templomi és világi – haladt tovább a barokk és a klasszikus zenében is. Egyre nagyobb szerephez jutottak a fúvós hangszerek, amelyek templomokban is megszólaltak.

Érdekes, és elsősorban ugyancsak hangszertörténeti tényekkel magyarázható, hogy a fúvós, illetve a vonós – koncertszerű vagy udvari előadásra szánt, templomi vagy világi – szonáták

„A barokk korban alakult ki a zenekarok fafúvós és rézfúvós szekciója”

elkülönülésének időszaka egybeesik azzal is, hogy a fúvószenekarok döntően szabadtéri zenélése mellett a korábbi korszakokénál nagyobb számban léptek föl zárt, belső termekben.

A hazai zene-, illetve művelődéstörténetben gyakran idézett adat, hogy 1717-ben, hat évvel a Rákóczi szabadságharc bukása után, két évvel az állandó hadsereg létrehozását követően, II. Rákóczi Ferenc törökországi partraszállásának évében Pécsen katonazenészek játszottak egy templomban. A jezsuita hittérítő, Xavéri Szent Ferenc emléknapiján, az ünnepi misén Liwing-

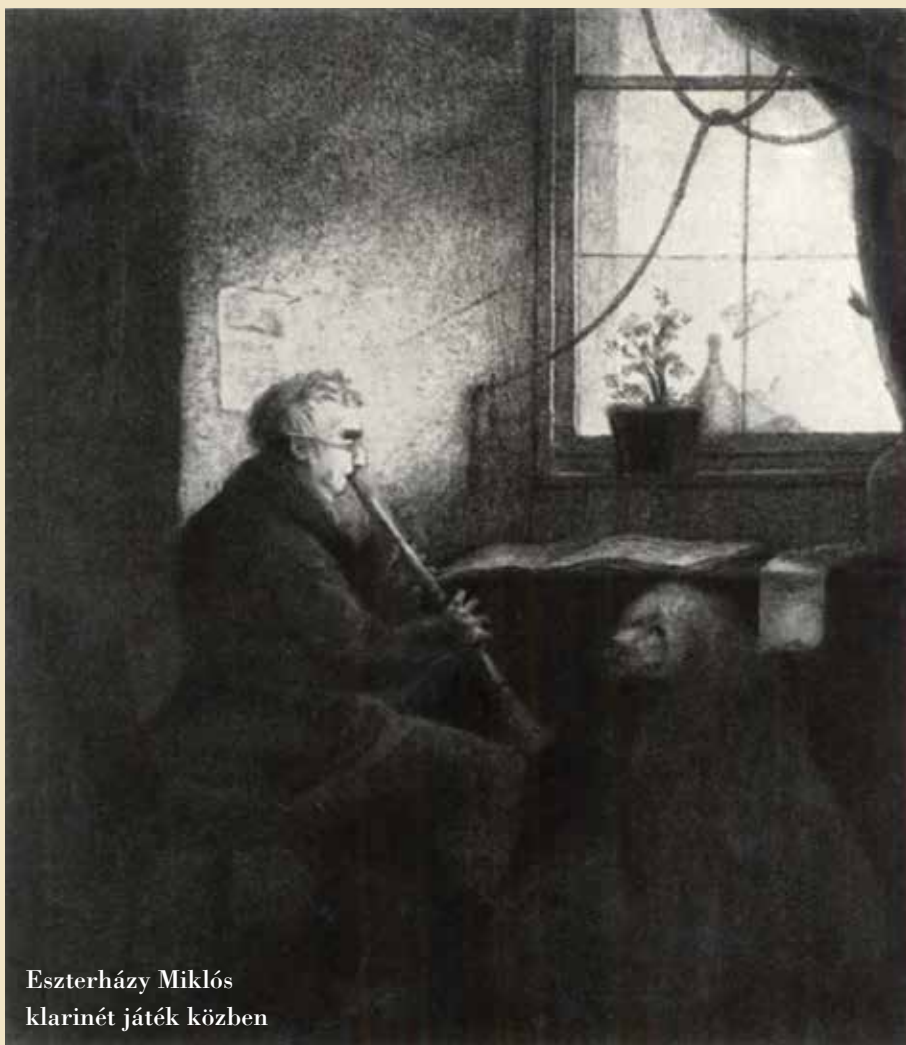
stein tábornok városban állomásozó katonái szolgáltatták a zenét. Katonazenészek voltak, egy fúvószenekar tagjai. Zenészek, akik egy katolikus ünnepen szolgálták az ünneplőket. Liwingstein katona volt az abszolút monarchia szolgálatában, és neve katonazenészei révén maradt fenn.

Fúvószene a barokk korszaktól a 19. század végéig

Miközben tehát a fúvószenekarok művészi vezetői, karnagyai megalapozottan állítják, hogy a fúvószene ma már semmiképpen nem azonos a katonazenével,

a hazai fúvószenekarok tradícióikban – elsősorban a klasszikus repertoárral – és fellépéseikkel, megmutatkozási lehetőségeikkel ma is kapcsolódnak a katonazenei hagyományokhoz. Ennek igazolására szolgálhat például az a közel hatszáz tételes műlista, amelyet a Magyar Fúvószenesi Szövetség tett nyilvánossá. A műlistán meghatározóan sok

Eszterházy Miklós
klarinét játék közben

induló van, amelyeket a szövetség gyakran a legnehezebb művek közé sorolt. Így módon a műválasztástól sem független a hazai fúvószenekarok minősítése. Ugyanakkor nyilvánvalóan a katonazene – térben és időben – a kis közösségek számára nem elérhető funkcióit, szerepét vette át a civil szférában a helyi fúvószenekarok többsége: állami, nemzeti, az utóbbi években néha egyházi ünnepeken is szerepelnek.

A figyelő olvasó értheti, hogy a fúvószene története egyben korszakok, funkciók, hangszerek, életforma és a sok szempontból differenciált társadalom története is, ugyanúgy, mint minden művelődéstörténeti folyamat a kisebb-nagyobb közösségek életében. A katonazene fénykorában a szórakoztatás éppen olyan jelentős, fontos, számon tartott tevékenysége volt a

**„a katonazene
– térben és időben –
a kis közösségek
számára nem elérhető
funkcióit, szerepét
vette át a civil szférában
a helyi fúvószenekarok
többsége”**

fúvós zenészeknek, mint a hadseregek, nemzetek és államok zenei képviselete, zenei megjelenítése. Ez nemcsak a nemzeti-állami, zenével megjelenített szimbólumok (állami himnuszok és a különböző ünnepekhez, jeles alkalmakhoz kapcsolódó, jelentéssel telített

Fúvószene a barokk korszaktól a 19. század végéig

zeneszármok) eljátszását jelentette, hanem a klasszikus műveknek csak a zenekarra jellemző interpretációját is.

Ezek az együttesek képesek, alkalmasak voltak arra is, hogy bemutassák szűkebb és tágabb közösségeik zenei hagyományait a népzenei saját klasszikus zeneszerzőiken át a kortársakig. A *katonazene* kifejezés – egy elsősorban ritmikai elemekkel, hangszerekhez kötöttségükkel jellemezhető – művek csoportját jelenti, de a katonazenekarok repertoárja és fellépési lehetősége ennél már a 19. század utolsó harmadában is sokkal nagyobb volt.

A katonazenészek mobilitása, hangszeres fölállása lehetővé tette, hogy azoknak is szóljon a zene, akik nem jártak koncerttermekben, akik nem akarták hallani, de akaratlanul is a hatása alá kerültek a zenepavilonok közelében, a korzókon, a fürdőhelyeken vagy a kávéházakban. A katonafúvószene regényvilágok motívuma is.

Fúvószene a barokk korszaktól a 19. század végéig

Kosztolányi
Dezső

A 19. század utolsó évtizedeinek irodalmából éppen úgy visszakövetkeztethetünk a fúvós- és katonazene művészi színvonalára, társadalmi elfogadottságára, elterjedtségére és gyakorlatára, mint az e korszakban játszó 20. századi művek alapján.

Kosztolányi Dezső *Aranysárkány* (1925) című regényében például május elsején kezdődik az elbeszélte történet, amely báró Wlassics Gyula miniszterségének idejében, tehát valamikor 1895 és 1903 között játszódik. A regény motívumrendszerének kevésbé ismert eleme a zene, a kisvárosi tűz-

oltóbanda, a fúvószenekar szereplése. A városerdő a tavaszköszöntő nap eseményeinek helyszíne:

Paraszt szekerek haladtak, papírbokrétás lovakkal, fölpántlikázott ostorokkal. Kirándulók tódultak a városerdőbe, kik a tavasz hivatalos ünnepének ezen a napon áldoznak, családotul. Férjek, feleségek kisgyermekeket vezettek, kézen. Messziről már hallatszott a tűzoltóbanda rézlármája: a trombita és a cintányérok az ébresztőt adták. (11–12.)

Az egyik ifjú – a regénytörténet fontos szereplője – titkos, kora reggeli találkájáról visszafordult a városerdő felé. Mögötte jött a tűzoltóbanda, mely szintén arra tartott. Vele ment ki, búsan és izgatottan, de a muzsika ütemére lépkedve. (12.)

Fischer János-féle legüresabb fúvószenekar,
Haas Fischers beárammált Kárménykapelle,
Alt. címke: Vojtek, Magyarországi. — St. Adresse in Vojtek, Ungarn.

Hangulata eltért a többiekétől, de a zene hatása alól ő sem vonhatta ki magát. Szomorúsága, zavart izgalma ellenére észrevette, hogy a kiteljesedő ünnepen zsongott az erdő. Mindebbe pedig beleharsant a tűzoltóbanda, mely itt termett, fölemelte trombitáit a tavaszba, s a trombiták ragyogtak, és a fény trombitált. (12.) A zene ritmusa, a hangszerek, a hangok, a látvány összeolvadt, és fogalmilag le nem írható hatással volt a résztvevőkre. A muzsika létértelmező szerepbe került.

Amikor a regény főszereplője, kínjainak átmeneti enyhülése közben meghallja, hogy Háza előtt a tűzoltóbanda indulót muzsikált. Követte a pattogó zenét, de a vidámság egyszerre csupa ájulattá, s a trombiták megint végletekig csigázták kétségbeesését. (252.) Az írói zeneértelmezés a kisváros mindennapjainak hozzáférhető zenéjét olyan elementáris

hatásúnak tudja, amely képes fölerősíteni a személyes érzelmeket éppen úgy, mint attól függetlenül, azokat átmenetileg megváltoztatva elfeledtetni a személyes szituációk szorítását.

Nehéz a zene hatásáról ennél pontosabban fogalmazni, a zene hatása ugyanis nem uralható.

**„Nehéz
a zene hatásáról
ennél pontosabban
fogalmazni, a zene
hatása ugyanis
nem uralható”**

Fúvószena a barokk korszaktól a 19. század végéig

Kosztolányinak *A cseh trombitás* című elbeszélése témaválasztásában tartalmazza a cseh fúvószenészek ismertségét és elismertségét, illetve – Szegedy-Maszák Mihály akadémikus szerint – az is különös jelentőséggel bír, hogy a zenei témájú történet főhőse, a trombitás, a legelemibb életfunkcióval, a lélegzéssel, a levegővétellel dolgozik.

Sajátos módon irányította a fúvószenére a figyelmet egy 1967-ben bemutatott magyar film, a *Katonazene*. A film alapjául szolgáló *Kaál Samu* című

Bródy Sándor-elbeszélés tere hangsúlyozottan falusi, távol a helyőrségek központjától.

A Monarchia soknemzetiségű hadserege katonáinak kiszolgáltatott élő matyók között csak egy szerenád erejéig szól a zene. A Hintsch György – Marton László rendezte film helyszíne egy jellegzetesen K.und K.-hangulatú magyar kisváros, ahol sokszor, sok helyen szól a katonazene.

A *Katonazene* című film zenéjét az az önmagát „az utolsó romantikus zeneszerzőnek” Hidas Frigyes szerezte, akinek életművét meghatározza fúvószenéi érdeklődése, a fúvósszenekarokra írt műveinek nagy száma. Többek között írt Requimet a II. magyar hadseregért (1973), és e mű nyilvánvalóan nem füg-

getlen a 2015-ben elhunyt Nemeskürty István prózai requiemjétől. (1972).

Bizonyára kevesen tudják, hogy a fúvószenekarok nagy száma, a fúvószene elterjedtsége és népszerűsége miatt ma Hidas Frigyes az egyik legtöbbet játszott zeneszerző a világon. A *Katonazene* című film bemutatását követően új lendületet kapott a hazai fúvószenei mozgalom, mert a film nemcsak címében idézte föl a fúvószene kiegyezés-korabeli fénykorát, hanem azért is, mert a fúvószene dramaturgiai szerepéhez jutott a filmben.

Fúvószene a barokk korszaktól a 19. század végéig

A kiegyezés és a nagy háború közötti korszak társasági eseményein rendszeresen szereplő fúvószenekarok igényes zenét játszottak a klasszikus és romantikus szerzők fúvósokra írt műveiből, vagy – ugyancsak képzett, kvalifikált muzsikusok hangszerelésében – népszerű operarészleteket, nyitányokat, keringőket adtak elő, ha kellett, átiratokban. Vonzotta a közönséget, lehetséges tanulási irányt mutatott a fiataloknak, és életpályát is kínált az arra alkalmasoknak.

„Csepelen már
1907-ben volt gyári
tűzoltó-fúvószenekar”

Csepelen már 1907-ben volt gyári tűzoltó-fúvószenekar: van adatunk arról, hogy 1907-ben egy Csepel-közei Katalin bálon ők szolgáltatták a zenét, majd rendszeresen felléptek a községi és gyári ünnepélyeken, a spontán és szervezett majálisokon. Megalapozottan feltételezhetjük, hogy a környék svábok lakta településein éppen úgy, mint Csepelen, nemzetiségi alapon is szerveződtek fúvószenekarok, amelyek kisebb-nagyobb, a történelem által kikényszerített szünetekkel máig működnek.

A csepeli fúvószenekar hetvenéves történetében is rendszeresen így volt, kivéve értelemszerűen az egyházi rendezvényeken való fellépést: erre nem volt lehetőségük a csepeli fúvósoknak. Érdekes volna azonban feltárni, hogy a csepeli, idén hetvenéves fúvószenekar

A hajdani Csepeli Munkásotthon

Csepeli szabadkikötő

tagjai közül hányan, hol és hogyan vettek részt egyházzenei rendezvényeken is. Ha e kis füzet megindítaná az egykori muzsikusok vagy gyermekeik, unokáik emlékeztétét, sok személyes történet árnyalhatná a ma már történelemnek tudott korszak mindennapjait, a tiltás, a tűrés és a támogatás változó határait.

Ahogy elkezdődött

Nem kell eldönteni, hogy hetven év sok vagy kevés egy zenekar életében, de az évek száma önkéntelenül számolásra készíti az olvasót: 1945-ben, a háború után, Csepelen újraalakult, megalakult egy fúvószenekar.

Ahogy elkezdődött

Minél távolabb kerülnek a nemzedékek egy múltbéli dátummal is leírható eseménytől, annál könnyebben látanak egy-egy időszakot vagy korszakot egyneműnek, – gyakran kiüresedett – fogalommal leírhatónak. 1945-től napjainkig azonban változatos közhangulatú évek, felemelő és tragikus események, tapasztalatok birtokában élték életüket a csepeliek is.

1945 a második világháború végének esztendeje. Ez év tavaszán foglalta

el, vagy – hosszú évtizedek ma már ironikusnak ható szóhasználatával – szabadította fel a Vörös Hadsereg Budapestet. A szóhasználat mindig korjellemző is. Az éppen uralkodó megnevezést mindenki használta a nyilvánosságban, vagy ha nem: mindenki értette. Alig hihető, hogy valaki ne tudná, hogy a háborútól megszabadított országgal legyőzötként bánt a Vörös Hadsereg. A békekötéseket követő jóvátétel és a megszállással nyomatékosított szövetségi rendszer évtizedekre tette lehetetlenné a polgári szabadságjogok érvényesülését. Bár 1945-ben ez még inkább csak sejtés volt, a közmegegyezéses öröm csak a háború végét fogadta.

Dömötör Lajos vezényel

A Csepeli Munkásotthon a háború után

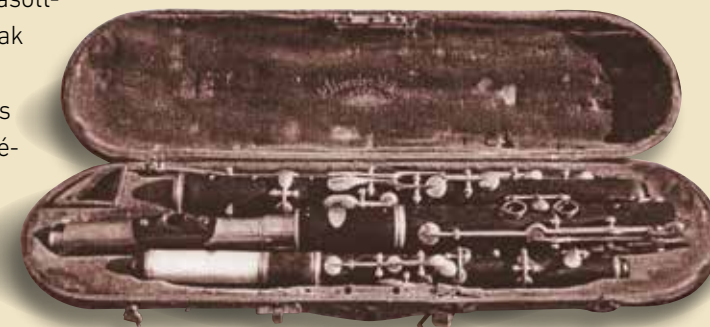
„1945-ben, a háború után, Csepelen újraalakult, megalakult egy fúvószenekar”

A veszteségben, az újjáépítésben, a reményben, az új félelmekben és az új megaláztatásokban mégis születtek maradandó értékek is. Ennyi évtized távlatából maradandó értéknek bizonyult a Csepeli Munkásotthon Fúvószenekarának újjászervezése. A fúvószenének, a fúvós együttesek működésének voltak előzményei a csepeli és Csepel-környéki tradícióban, de az újraindulás nagy

munkáját Dömötör Lajos, gyári segédmunkás, egykor a Zeneakadémia fuvola tanszakának tanára végezte el.

Dömötör Lajos fuvolája

Ahogy elkezdődött

Ez utóbbi mondat önmagában is jól jelzi, hogy milyen mértékben vált semmivé 1945 és 1950 között sokak régi élete. A Dömötör Lajoséhoz hasonló sorsok elszenvedői közül nem is kevesen mégis képesek voltak maradandót alkotni, mert fontosnak tartották az önazonosságuk egyik jellemző elemét: a hivatásukat.

A háború után Dömötör Lajost, a zeneakadémiai tanárt is igazolási eljárás alá vonták: megvizsgálták a háború alatti, zeneakadémiai tevékenységét. Őt senki nem vádolta semmivel, de a Zeneakadé-

mia újraindulásának is feltétele volt, hogy csak igazolt – etikai bűnben sem elmarasztalható – oktatói legyenek. Dömötör Lajos a viszonylag hosszú procedúra végét nem várhatta meg: a házat bombatalálat semmisítette meg, gyermeke, felesége volt, akikről gondoskodnia kellett. Miközben az igazoló bizottságban ártatlannak nyilvánították, kimondva, hogy humánusan, a veszélyeztetetteket védve, támogatva végezte zeneakadémiai oktatói munkáját, Dömötör Lajos állást vállalt, segédmunkás lett Csepelen.

És – mert zenész volt –, napi munkája mellett, az új és régi ismeretségeit felhasználva, megkezdte a csepeli zeneoktatás sokirányú szervezését. Ennek a szervezőmunkának az eredmé-

nye lett a Csepeli Fúvószenekar, amely lényegében folyamatosan, hetven esztendeje van jelen Csepel zenei életében, ünnepesein és közösségi alkalmain.

**„jó hangú, jó hallású
fiatalokat keresett
a gyárban, akiket
hangszeres tanulásra
vagy kóruséneklésre
invitált”**

Nem állnak rendelkezésünkre dokumentumként kezelhető írásos források, de a szóbeli – elsősorban családi – emlékezők szerint Dömötör Lajos először jó hangú, jó hallású fiatalokat keresett a gyárban, akiket hangszeres tanulásra vagy kóruséneklésre invitált. Joggal feltételezhetjük, hogy már a szervezésnek ebben a korai szakaszában kölcsönösen egymásra találtak azokkal az emberekkel, akiknek volt zenei előképzettségük, játszottak hangszereken, és ezt folytatni akarták.

**A Csepel Művek
az ötvenes években**

**Dömötör Lajos és
a Csepeli Fúvószenekar**

Ahogy elkezdődött

Dömötör Lajos szervező és szakmai munkájában segítője az a Romagnoli Ferenc volt, aki a háború alatt két eszten-deig tevékenykedett egy müncheni zene-
kar kürtöseként. 1944-ben hazatért, és ennek ellenére csak a Népbíróóság 1946-os ítélete mentette fel a német háborús politika és ideológia támogatásának gya-núja, vádjá alól. Romagnoli Ferenc 1950-ig az Operaház kürtművészeként dolgozott, több szólókoncerten is szerepelt, és kürtösök nemzedékét nevelte föl a Zeneakadé-mián 1959-es nyugdíjazásáig.

Dömötör és Romagnoli terveinek, szerve-ző munkájának csak egyik területe lehe-tett az énekesek, zenészek, a zenetanu-lásra igent mondó csepeliek kiválasztása,

A fúvószenekar
1964-ben

meggyőzése, lelkesítése. Tanárookra, korre-petitorokra, zeneszerzőkre is szükség volt. Nem csak az alakuló együttesek igényét szolgálta, hogy megkezdődött a csepeli zenetanárok közösségének szervezése is. Elbocsátott operaházi tagok éppen

**„a csepeli zenei élet
és ezen belül
a fúvószenekar
önmagában is érték”**

úgy voltak a formálódó zeneiskola tagjai között, mint felmentett vagy nyugdíjazott zeneakadémiai oktatók, és helyben vagy a környéken élő, a két háború között is hangszeres zenét, éneket tanító tanárok.

A csepeli zenei élet, és ezen belül a fúvószenekar 1945-ös megszervezése, újjáalakulása, megalakulása önmagában is érték. A jelentőségét feltételezhetően akkor értjük meg igazán, ha a profi és az amatőr zenészek egymásra találá-sára gondolunk. A háborúban mindenki elveszített valakit vagy valamit. Szük-ségképpen még az idegenek is közelebb léptek egymáshoz. Az egyéni és nemzeti veszteségek, árvaságok arra ösztönöztek embereket, hogy valódi közösségben, a közös zenélésben oldják saját traumáikat éppen úgy, mint a hallgatóságukéit.

A hatvanas
években

A háború alatt megtépázódott, meg-kérdőjeleződött, megtagadott művelt-ségeszmény, a polgári hagyományok tisztelete újraéledt: hangszereken játszani a polgári műveltség része, a zene taní-tása, a zene művelése kikezdehetetlenül értékközvetítés. Az 1945-től 1948-ig tartó időszak kegyelmi idő volt a szerve-zésre, és amikor az új terror, a félelem újra kikezdte ezt az emberi bizalmat, a zenekarnak már közös múltja volt.

A Munkásotthon Fúvószenekara és Vegyeskórusa 1977-ben.
Vezényeltek: Fasang Árpád, Eördög János, Szári Mihály
Közreműködtek: Gobbi Hilda, Horváth Ferenc, Számadó Gabriella,
Nemes Mária, Keöncsh Boldizsár, Kováts Péter

Ahogy elkezdődött

Az, amit a profi muzsikusoknak a zene, a közös zenélés öröme jelent, szerencsésen találkozott a két háború közötti korszak Szociáldemokrata Pártjának munkásművelődési programjával: ennek része volt többek között a kóruséneklés, a zenekari és a fúvószenekari amatőr muzsikálás is.

Három együttest: az ifjúsági szimfonikus zenekart, a szimfonikus zenekart és a fúvószenekart indította el nagyjából egy időben Dömötör Lajos és Romagnoli Ferenc. Dömötör Lajos leányának visszaemlékezése szerint ezt a három együttest látta el hangszerekkel a gyár vezetése, és az a gyűjtés, amelyet a

szervezők a gyár munkásai között kezdtek el: az emlékezet úgy őrzi, hogy minden dolgozó havonta egy szál cigarettára – az infláció miatt gyorsan változó – árát adta össze a hangszerigény biztosítására. Az együttesek próbatermeket a Csepeli Munkásotthonban kaptak, így történetük állomásai 1945 után is összefonódnak. Az *is* itt azt jelenti, hogy Csepelen a 20. század első éveiben tűzoltózenekar biztosan működött: bálokban, szabadtéri rendezvényeken – majálisokon – muzsikáltak.

Nem tárható föl pontosan, hogy milyen összetételű zenekar volt 1920-ban a Csepeli Munkászenekar, de okkal feltételezhető, hogy a tagok sorában lehettek, voltak olyan amatőr zenészek, akik családtagjai, felmenői között az amatőr fúvószené művelői már

egyesületek, nemzetiségi csoportok vagy katonazenekarok tagjai voltak.

A Csepeli Auth Henrik Fesztivál Fúvószenekar tagjai joggal tekintenek elődeiként azokra a fúvószenészekre, akik a nagy háború után nemzetiség vagy foglalkozás szerint szerveződött fúvószenekarokban játszottak.

A Munkásotthon avatásán, 1920. március 14-én munkásokból álló fúvószenekar játszotta a Himnuszt, majd a megnyitó beszédek követően koncertműsort is adott. A megnyitás dátuma talán nem véletlen: 1848 márciusára is gondolt, gondolhatott, emlékeztetett a közönség. Március

15-e akkor még nem volt nemzeti ünnep, arról csak egy 1927-es törvény rendelkezett. 1920-ban március 14-e vasárnapra esett, de nem volt zavartalanul munkaszüneti nap: ezen a napon tett esküt a nagy háború után a trianoni békeszerződés aláírására kényszerülő Simonyi-Semadam Sándor kormánya. A történelmi események kulisszái között a korábbi békeévek tervei valósultak meg: a háború által sújtott ország egy Pest közeli községében Munkásotthont avattak. Ettől kezdve a község és a környékbeliek, a szakmacsoportok hosszabb-ideig működő fúvószenekarai részei voltak a csepeli közösségi eseményeknek.

A Simonyi-Semadam-kormány

Ahogy elkezdődött

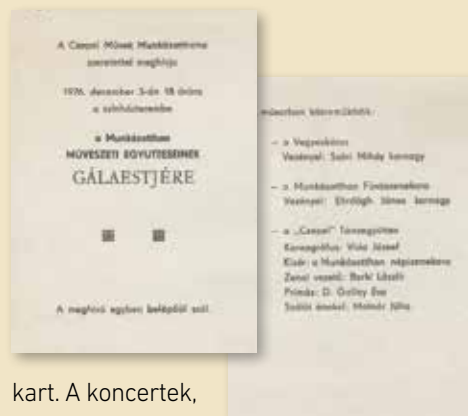

A fennmaradt meghívók, műsorfüzetek és programok alapján kijelenthető, hogy a Csepeli Munkásotthon Fúvószenekar az állami, a nemzeti, a társadalmi ünnepek állandó szereplője volt az ötvenes, hatvanas években is. Az erősen

átpolitizált, az osztályharc fogalmával majd egy évtizedig agresszíven – később visszafogottabban – érvelő rendszer saját céljaira is használta a fúvószenekart.

Eördögh János

A koncertek, a zenés rendezvények, a gyermeknapokon való visszatérő szereplés azonban alkalmat adott klasszikus művek bemutatására, az önfeledt szórakozás biztosítására is.

A Csepeli Munkásotthon Fesztivál Fúvószenekar karmesterei voltak: Haracsi János, Tóth Péter, Rubányi Vilmos, Eisenbacher János. Őket követően a csepeli Fúvószenekar élén Eördögh János nagy múltú zenetanár, kórusvezető és karmester állt, aki a háború előtt a pesterzsébeti leánygimnáziumban végzett kiemelkedő kórusvezetői munkát, de a csepeli munkálkodását megelőzően a Postás Fúvószenekarral is dolgozott. Eördögh János irányításával az együttes elnyerte a koncert minősítést. Később következő minősítésen – már Auth Henrik vezényletével – kapta meg az együttes a fesztivál fokozatot.

A nagyobb létszámmal és különleges hangszerekkel kibővített nagy zenekar a koncert fúvószenekar, ami a Magyar Fúvószenesi Szövetség minősítésének legfelsőbb kategóriája, a művek nehézségi

fokozatának a legmagasabb interpretálását jelentik.

Auth Henrik 1945-től az ország különböző városaiban katonazenészként dolgozott, sokéves színvonalas munkája eredményeként 1967-ben a Magyar Honvédség

Auth Henrik vezényel

Központi Zenekarának karmestere lett, később a Magyar Honvédség főkarnesterei posztját látta el. Amikor a 80-as évek közepén – nagy sikerek, nemzetközi szereplések után – nyugállományba vonult, Csepelre hívták. Ezekben az évtizedekben mindent megtett azért, hogy a magyar katonazene méltó helyen szerepeljen a nemzetközi zenei életben is, valamint, hogy Csepel zenei életét gazdagítsa. Ezzel kiérdemelte az Érdemes Művész mellett a Csepel Díszpolgára címet is. 1991-től a Magyar Fúvószenesi Szövetség által a Sopronban évenként megrendezésre kerülő Országos Karnagyképző Tábor vezető tanára volt, ezzel is elősegítve a jelenkor fúvóskarnagyainak és zenészeinek szakmai fejlődését.

Neki köszönhetően újult erővel vett részt a Zenekar a Magyar Fúvószenesi Szövetség munkájában és sokat tett a fúvósutánpótlás képzése és nevelése érdekében is.

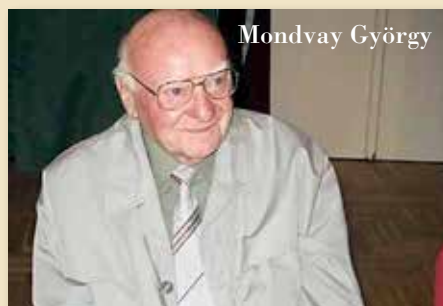
Auth Henrik

Ahogy elkezdődött

Auth Henrik

Az Auth Henrik mellett dolgozó Péntek János, a Csepeli Auth Henrik Fesztivál Fúvószenekar jelenlegi karnagya fiatalon, klarinétosként került a Magyar Honvédség Központi Zenekarába. Auth Henrik 1989-ben hívta meg segítőnek a jelenlegi karmestert, és haláláig közösen irányították a zenekart. A Csepelre került Péntek Jánosnak a Magyar Honvédség Központi Fúvószenekara helyettes karmestereként szerepe volt abban, hogy az osztrák származású, de házassága és itt töltött éveinek hatására magyarrá lett Jacob Pazeller (aki 1945 után sok zenésztársa sorsában osztozott) életművének kevésbé ismert részét megismerhesse

Mondvay György

a közönség. A 2009-ben megjelent hanghordozón Péntek János hét művet vezényel, többek között a híres és közismert Herkulesfürdői emléket is.

Gyermekkori tanára az a Mondvay György volt, aki zeneszerzőként jegyzi más művek mellett a Csepeli Fesztivál-indulót, és aki számos koncert és lemez zenei anyagának hangszerelését végezte a csepeli zenekar számára.

Péntek János

Mondvay György 1931-ben Budapesten született. Zenei pályafutását 1952-ben zenekari hegedűsként kezdte, de emellett sokoldalú zenei és egyéb tanulmányokat is folytatott. Többek között Weiner Leónál tanult kamarazenét, zeneelméletet, zeneszerzést, valamint főiskolai diplomát szerzett művésztörténet, esztétika, művészetszociológia és vezetélmélet szakon. Több zenei intézménynél dolgozott, volt művészeti vezető és karmester. 1981-től a MÁV Szimfonikus Zenekar igazgatójaként tevékenykedett.

A közelmúlt egyik kiemelkedő jelentőségű Mondvay-átírata Liszt Ferenc Esz-dúr zongoraversenyéből készült fúvószenekari hangszerelése, hiszen ezzel vált lehetővé, hogy Bogányi Gergely Kossuth-díjas zongoraművész úgy lépjen a csepeli közönség

elő, úgy mutassa be a Nemzeti Színházban az általa megálmodott zongorát, hogy az ő nemzetközi jelentőségű művészetéhez méltó módon látszódjék a Csepeli Auth Henrik Fesztivál Fúvószenekar fölkészültsége, technikai és művészi kvalitása.

Herkulesfürdői emlék plakát

Ahogy elkezdődött

A Bogányi-honlapon ez olvasható a zongoráról: *A hagyományos, ám némileg átalakított páncéltörés szerkezetbe kompozit rezonáns (hangzófenék) került. Az új rezonáns gyakorlatilag teljesen ellenáll a környezet változó hatásainak. Végsőként isztult zongorajáték válik lehetővé; kristálytisza, egyenletes hangminőség, melyet sem a levegő páratartalma, sem a szárazsága nem befolyásol többé.*

Péntek János karmester kitarató és lelkes munkával fogta össze a fúvószenekart, és neki köszönhető, hogy ez a színvonalas koncert megvalósulhatott. Vele a koncertre való felkészülésről beszélgetett a Csepeli Hírmondó újságírója: „Bogányi

Gergely határozta meg az estet, ezért a vele közösen előadott műhöz illő komolyzenei darabokat válogattunk össze. Meg akartuk mutatni a zenekar képességeit is, hiszen nemcsak átiratokat játszottunk, hanem olyan műveket is, amiket eleve fúvószenekarra írtak. A zenekar tagjai nagy megtiszteltetésnek vették, hogy Bogányi Gergellyel játszhatnak együtt.”

A koncertnek nemcsak a helyi sajtóban, hanem az országos fórumokon is visszhangja volt. A Bartók Rádióban a koncert előtt Ménes Aranka beszélgetett Péntek Jánossal. Szó esett a zenekar múltjáról, repertoárról és a műválasztás szempontjairól. A 2015-ben hetven éves fúvószenekart huszonöt éve vezető Péntek János hangsúlyozta, hogy a zenekar tagjai

többek között nyugdíjas művészek és zeneiskolai növendékek: tehát nemzedékek összefogásából él és működik ma is az együttes, amelynek legfőbb mecénása – más támogatók, például ifj. Auth Henrik mellett – a Csepeli Önkormányzat.

A hagyomány elevenen tartása csak úgy lehetséges, ha a múlt értékeit a jelenhez kapcsolódóan tudja fölmu-

tatni a hagyományokra érték-ként tekintő ember. A nemzeti és állami ünnepeken, és az egyéb reprezentatív alkalmakon is megmutatkozó fúvószenekarok – legyenek bár katonák vagy civilek –, hosszú, a technikával és a hangszertechnikával is összefüggő utat tettek meg addig, amíg a koncertpódiumokon is elismerést vívhattak ki.

A jelen igényeire reflektálva mondhatja Péntek János, hogy az általa vezetett zenekar szórakoztatni éppen úgy akar, mint bemutatni a kevésbé ismert, fúvósokra írt, átírt klasszikus és kortárs műveket. Ez a műsorpolitika nem kiszolgálja, hanem szolgálja a közönséget, többek között azért is, mert fölneveli az ifjú mu-zikusokat.

Ahogy elkezdődött

A Csaffka zenekar célkitűzésének tekinti tehát a magyar zenei, ezen belül a magyar fúvószei életben való aktív részvételét. Műveli a fúvósmuzsikát, ezzel hagyományokat és értékeket őriz.

Eközben a jelenhez kapcsolja azokat a klasszikusokon nevelődött, felnőtt vagy nyugdíjas zenészeket, akik ezen az aktív módon kapcsolódnak be a kortárs – népszerű – zene nagyon is differenciált világába. A műválasztás sok szempontú folyamat, amelyben a közönség igényeire, és az igényteremtésre is figyel Péntek János. Ezzel párhuzamos folyamat, amikor nemcsak a zenekar képességeire figyel a műválasztás során, hanem fejlesztésének, fejlődésének lehetőségeire is.

Fontosnak tartja az utánpótlás nevelését, az ifjúság zenei műveltségét, a közművelődés magas szintű és színvonalas elősegítését. Mint karmester és tanár arra törekszik, hogy a fiatalokkal megismertesse, megszerettesse a zenét, és minél több gyermek és ifjú jelentkezék olyan zenei intézményekbe, ahol a hangszeres tudást is elsajátíthatja.

**„Zenekarunkban
több generáció
zenél együtt
a tizenévesektől
a nyugdíjasokig”**

Büszkék lehetünk arra is, hogy zenekarunkban több generáció zenél együtt a tizenévesektől a nyugdíjasokig.

Szemelvények a közelmúlt krónikájából

A zenekar 2010-től Csepeli Auth Henrik Fesztivál Fúvószenekar Közhasznú Alapítvány néven működik. Az alapítvány elnöke ifjabb Auth Henrik, aki az elődök szellemiségét továbbvive Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzatával együtt biztosítja a zenekar fennmaradását és működését. A nagyhírű csepeli zenekar közreműködésükkel lehetőséget kap a fúvószenekari hagyományok folytatására és az új művészeti elképzelések megvalósítására.

Szemelvények a közelmúlt krónikájából

A 2010–2011. évadban a zenekar tagjai a Munkásotthonban emlékeztek meg – minősítő koncerten – a zenekar fennállásának

65. évfordulójáról. Minden évben rendszeresen tartanak előadást karácsonyi muzsika formájában gyerekeknek, és állandó program az adventi koncert is.

ifj. Auth Henrik

Zenei szolgálattal egészítette ki, tette ünnepivé Csepel fennállásának 300. évfordulójának ünnepi rendezvényeit

az együttes. Koncertet adott a Radnóti Miklós Művelődési Ház fennállásának 50. évfordulóján. Jótékonysági, jószolgálati tevékenységet is végeznek: 2011. február 13-án a csepeli Főplébánia templomért adtak ünnepi koncertet. Emlékezetes, fontos eseménye a 2011. évnek, hogy elkészült a fúvószenekar első önálló lemeze Hazai tájakon címmel.

„Ezen a lemezen megpróbáltunk olyan műveket összeválogatni, amelyek magyar, illetve magyar vonatkozású külföldi zeneszerzők darabjai. Így szerepel rajta például Johannes Brahms két Magyar tánca. Különleges hungarikumnak számít a tárogató, két darabot mutatunk be e hangszer megszólaltatásával a lemezen, ebből az egyik Hidas Frigyes Magyar dalok és táncok című munkája, a másik pedig Pongrácz Géza Kuruc képek című dallama. Nagy lépést jelentett a zenekar életében, hogy ezt a hanghordozót elkészíthettük, hiszen a felnőtt kollégák mellett szerencsére vannak a zenekarban olyan lelkes fiatal

muzsikuskok is, akik a stúdiófelvétel varázsát ez alkalommal élhették át első ízben.” – nyilatkozta Péntek János karmester. 2012 májusában Zeneünnep volt Csepelen, 2013 szeptemberében fúvószenekari fesztivál, amelyen összesen hat hazai fúvós együttes adott térzenét és közös koncertet. A karmester gondolatait idézzük a fesztiválról: „Javaslatot tettünk Csepel Önkormányzatának egy fúvószenekari fesztivál

megrendezésére a kerületben, melynek célja a fúvószenekari hagyományokhoz alkalmazkodva a közönség szórakoztatása mellett a zenekarok találkozása, tapasztalatcsere és kapcsolatépítés, valamint különböző új zeneművek megismerése, megismertetése. A magyar fúvószenekarok az ország minden részéről nagy lelkesedéssel jöttek el Csepelre és mutatták be programjukat. A fesztivál sikerén felbuzdulva döntöttük el, hogy hagyományt szeretnénk teremteni ebből a rendezvényből a közönség és a zenekarok örömeire.”

Az első fotók egyike az Alapítvány megalakulásakor

Szemelvények a közelmúlt krónikájából

A fúvószenekari találkozó előtt az önkormányzat Lengyelországba utazó delegációjának is tagja volt a Csepeli Auth Henrik Fesztivál Fúvószenekar: a lengyel nemzeti ünnepen Varsóban léptek fel és Csepel testvérvárosában, Wolominben menetzenével kísérték az ünneplőket, majd sikeres koncertet is adtak.

2014. január 21-én elkészült a második lemez, a Zenei kalandozások, amelynek lemezbemutató koncertjét ez év júniusában – a Csepeli Önkormányzat támogatásával – a Nemzeti Színházban tarthatta meg az Auth Henrik Fesztivál Fúvószenekar.

„A hazai és nemzetközi sikerek után a Nemzeti Színház közönségét is meghó-

dították a csepeli fúvósok. Az impozáns látványt nyújtó színházteremben aztán a zene vette át a főszerepet, a Zenei kalandozások című CD összes száma elhangzott, köztük olyan világszlágerek, mint a My Way, a Sexbomb, a New York, New York, a Rómeó és Júlia, de a Vívát Benyovszky! című nagysikerű TV-sorozat zenéje és a Zene nélkül mit érek én? című Máté Péter sláger is nagy sikert aratott. A hangulat annyira emelkedetté vált, hogy a páholyban helyet foglalók közül az egyik pár táncra is perdült. A közönség soraiban helyet foglalók nem fukarkodtak a tetszésnyilvánítással, többen is vörösrre tapsolták tenyerüket, amit a zenekar több

Szolnoki Péter vendégművész

Zenei Kalandozások			
1. János L. Horváth	Parade of Paganini	12:20	KÖZREMŰKÖDŐK:
2. Mendel Gótszál	Zenei kalandozások: Zenei kalandozások	17:00	Szolnoki Péter - Zene
3. Szolnoki Péter	Rockin' in the Park - Fesztivál	18:20	19.9. 6.10. 11.
4. János L. Horváth	Sex Bomb - Fesztivál	18:30	19.9. 6.10. 11.
5. János L. Horváth	New York, New York	18:40	19.9. 6.10. 11.
6. János L. Horváth	My Way	18:50	19.9. 6.10. 11.
7. János L. Horváth	My Way	19:00	19.9. 6.10. 11.
8. János L. Horváth	My Way	19:10	19.9. 6.10. 11.
9. János L. Horváth	My Way	19:20	19.9. 6.10. 11.
10. János L. Horváth	My Way	19:30	19.9. 6.10. 11.
11. János L. Horváth	My Way	19:40	19.9. 6.10. 11.
12. János L. Horváth	My Way	19:50	19.9. 6.10. 11.
13. János L. Horváth	My Way	20:00	19.9. 6.10. 11.
14. János L. Horváth	My Way	20:10	19.9. 6.10. 11.
15. János L. Horváth	My Way	20:20	19.9. 6.10. 11.
16. János L. Horváth	My Way	20:30	19.9. 6.10. 11.
17. János L. Horváth	My Way	20:40	19.9. 6.10. 11.
18. János L. Horváth	My Way	20:50	19.9. 6.10. 11.
19. János L. Horváth	My Way	21:00	19.9. 6.10. 11.
20. János L. Horváth	My Way	21:10	19.9. 6.10. 11.
21. János L. Horváth	My Way	21:20	19.9. 6.10. 11.
22. János L. Horváth	My Way	21:30	19.9. 6.10. 11.
23. János L. Horváth	My Way	21:40	19.9. 6.10. 11.
24. János L. Horváth	My Way	21:50	19.9. 6.10. 11.
25. János L. Horváth	My Way	22:00	19.9. 6.10. 11.
26. János L. Horváth	My Way	22:10	19.9. 6.10. 11.
27. János L. Horváth	My Way	22:20	19.9. 6.10. 11.
28. János L. Horváth	My Way	22:30	19.9. 6.10. 11.
29. János L. Horváth	My Way	22:40	19.9. 6.10. 11.
30. János L. Horváth	My Way	22:50	19.9. 6.10. 11.
31. János L. Horváth	My Way	23:00	19.9. 6.10. 11.
32. János L. Horváth	My Way	23:10	19.9. 6.10. 11.
33. János L. Horváth	My Way	23:20	19.9. 6.10. 11.
34. János L. Horváth	My Way	23:30	19.9. 6.10. 11.
35. János L. Horváth	My Way	23:40	19.9. 6.10. 11.
36. János L. Horváth	My Way	23:50	19.9. 6.10. 11.
37. János L. Horváth	My Way	24:00	19.9. 6.10. 11.
38. János L. Horváth	My Way	24:10	19.9. 6.10. 11.
39. János L. Horváth	My Way	24:20	19.9. 6.10. 11.
40. János L. Horváth	My Way	24:30	19.9. 6.10. 11.
41. János L. Horváth	My Way	24:40	19.9. 6.10. 11.
42. János L. Horváth	My Way	24:50	19.9. 6.10. 11.
43. János L. Horváth	My Way	25:00	19.9. 6.10. 11.
44. János L. Horváth	My Way	25:10	19.9. 6.10. 11.
45. János L. Horváth	My Way	25:20	19.9. 6.10. 11.
46. János L. Horváth	My Way	25:30	19.9. 6.10. 11.
47. János L. Horváth	My Way	25:40	19.9. 6.10. 11.
48. János L. Horváth	My Way	25:50	19.9. 6.10. 11.
49. János L. Horváth	My Way	26:00	19.9. 6.10. 11.
50. János L. Horváth	My Way	26:10	19.9. 6.10. 11.
51. János L. Horváth	My Way	26:20	19.9. 6.10. 11.
52. János L. Horváth	My Way	26:30	19.9. 6.10. 11.
53. János L. Horváth	My Way	26:40	19.9. 6.10. 11.
54. János L. Horváth	My Way	26:50	19.9. 6.10. 11.
55. János L. Horváth	My Way	27:00	19.9. 6.10. 11.
56. János L. Horváth	My Way	27:10	19.9. 6.10. 11.
57. János L. Horváth	My Way	27:20	19.9. 6.10. 11.
58. János L. Horváth	My Way	27:30	19.9. 6.10. 11.
59. János L. Horváth	My Way	27:40	19.9. 6.10. 11.
60. János L. Horváth	My Way	27:50	19.9. 6.10. 11.
61. János L. Horváth	My Way	28:00	19.9. 6.10. 11.
62. János L. Horváth	My Way	28:10	19.9. 6.10. 11.
63. János L. Horváth	My Way	28:20	19.9. 6.10. 11.
64. János L. Horváth	My Way	28:30	19.9. 6.10. 11.
65. János L. Horváth	My Way	28:40	19.9. 6.10. 11.
66. János L. Horváth	My Way	28:50	19.9. 6.10. 11.
67. János L. Horváth	My Way	29:00	19.9. 6.10. 11.
68. János L. Horváth	My Way	29:10	19.9. 6.10. 11.
69. János L. Horváth	My Way	29:20	19.9. 6.10. 11.
70. János L. Horváth	My Way	29:30	19.9. 6.10. 11.
71. János L. Horváth	My Way	29:40	19.9. 6.10. 11.
72. János L. Horváth	My Way	29:50	19.9. 6.10. 11.
73. János L. Horváth	My Way	30:00	19.9. 6.10. 11.
74. János L. Horváth	My Way	30:10	19.9. 6.10. 11.
75. János L. Horváth	My Way	30:20	19.9. 6.10. 11.
76. János L. Horváth	My Way	30:30	19.9. 6.10. 11.
77. János L. Horváth	My Way	30:40	19.9. 6.10. 11.
78. János L. Horváth	My Way	30:50	19.9. 6.10. 11.
79. János L. Horváth	My Way	31:00	19.9. 6.10. 11.
80. János L. Horváth	My Way	31:10	19.9. 6.10. 11.
81. János L. Horváth	My Way	31:20	19.9. 6.10. 11.
82. János L. Horváth	My Way	31:30	19.9. 6.10. 11.
83. János L. Horváth	My Way	31:40	19.9. 6.10. 11.
84. János L. Horváth	My Way	31:50	19.9. 6.10. 11.
85. János L. Horváth	My Way	32:00	19.9. 6.10. 11.
86. János L. Horváth	My Way	32:10	19.9. 6.10. 11.
87. János L. Horváth	My Way	32:20	19.9. 6.10. 11.
88. János L. Horváth	My Way	32:30	19.9. 6.10. 11.
89. János L. Horváth	My Way	32:40	19.9. 6.10. 11.
90. János L. Horváth	My Way	32:50	19.9. 6.10. 11.
91. János L. Horváth	My Way	33:00	19.9. 6.10. 11.
92. János L. Horváth	My Way	33:10	19.9. 6.10. 11.
93. János L. Horváth	My Way	33:20	19.9. 6.10. 11.
94. János L. Horváth	My Way	33:30	19.9. 6.10. 11.
95. János L. Horváth	My Way	33:40	19.9. 6.10. 11.
96. János L. Horváth	My Way	33:50	19.9. 6.10. 11.
97. János L. Horváth	My Way	34:00	19.9. 6.10. 11.
98. János L. Horváth	My Way	34:10	19.9. 6.10. 11.
99. János L. Horváth	My Way	34:20	19.9. 6.10. 11.
100. János L. Horváth	My Way	34:30	19.9. 6.10. 11.

radás-számmal is viszonzott, köztük a már jól ismert lengyel „brigádos” indulóval.” írja a www.csepel.hu. Ennek az esztendőnek kiemelkedő eseménye volt a zenekar számára, hogy koncertet

adott az Iparművészeti Múzeumban, és fellépett a Stefánia palotában is egy jótékonysági koncerten. A reprezentatív, nagy zenei események mellett, amikor a zenekar volt a főszereplő, az együttes rendszeresen jelen volt a kerület rendezvényein is: ilyenkor – mint például az Egészségnapon – szerényen közreműködőnek nevezik magukat. A majálisozás szokása sem ment ki teljesen a divatból, noha átalakult. Csepelen egyre népszerűbbek az úgynevezett ret-

ro-majálisok, ahol gyermekek és felnőttek ünnepelnek, szórakoznak együtt: egy sem volt még a csepeli fúvósok közreműködése nélkül. 2014-ben is volt Adventi koncert, ezúttal a Királyerdei Művelődési Házban. Osztatlan sikert aratott, segítette az ünnepi ráhangolódást.

Szemelvények a közelmúlt krónikájából

„A Királyerdei Művelődési Ház csordultig telt színháztermében – ahová kisiskolás-ként még volt szerencsém moziba járni – december 5-én szinte tapintható vált az adventi hangulat, ami természetes így

Ehhez csatlakozott a koreográfusként is ténykedő Bozsó József, aki ugyancsak a Csárdáskirálynőből ismert A lányok, a lányok című örökzöldjével fokozta tovább a hangulatot. A koncert első felvonása az operett világába engedett betekintést. A szünetet követő második etapban még könnyedebb hangvételre váltott Péntek János és csapata, a zenei

A közös fellépés a Nemzeti Színházban, Bogányi Gergely zongoraművésszel

december havában. A hivatalos megnyitót követően aztán (némi képzavarral élve) hamar belecsaptak a náluk nem létező húrokba a fúvósok és kezdetét vette a koncert ami – mint mindig – ezúttal is tartogatott meglepetéseket. Offenbach „Orpheus az alvilágban” nyitánya alapozta meg a hangulatot, amire Nagy Ibolya Déryné-díjas énekesnő „tett rá egy lapáttal” – Sylvia belépőjével a Csárdáskirálynőből.

kalandozások a filmzenék felé vették az irányt...mindannyian átélői lehettünk egy csodás egymásra találásnak, ami valószínűleg sokakban sokáig emlékezetes marad.” írja Légrádi Gábor az „Advent jegyében talált újra egymásra a zenekar és közönsége” című cikkében. 2015. február 28-án és március 1-jén felvételre került a zenekar 3. lemeze, a Baba-leméz. Népszerű, ismert dallamok mellett

a klasszikus zeneirodalom művei hallhatók rajta. A csepeli családok évek óta kapnak ajándécsomagot a gyermekük születésekor: most már ezt is tartalmazza a Babacsomag. A korongon több régi, jól ismert rajzfilmsláger csendül fel úgy, mint a Mészáros család, a Magyar népmesék, Doktor Bubó vagy a Kockásfülű nyúl.

Az év eddigi legnagyobb zenei eseménye a Liszt- és Kossuth-díjas Bogányi Gergellyel közös koncert volt a Nemzeti Színházban június 6-án. Az új fejlesztésű zongorát is bemutató koncertről már esett szó Péntek János karmester bemutatása során, most a Bogányi Gergellyel, június 18-án a www.csepel.hu oldalon megjelent interjúból idézünk:

Szemelvények a közelmúlt krónikájából

„Mondvay György egy réges-rég ismert, sokat játszott darabot bújtatott új köntösbe, így világpremiert lehetett belőle csinálni. Maga a darab is óriási érték, emellett külön megtiszteltetés volt számomra az is, hogy egy félig amatőr, félig profi zenekarral játszhattam – egyáltalán nem volt rangon aluli, sőt nagyon fontos feladatomnak tartom, hogy ilyen zenekarral is együtt dolgozzak. Ahogy látható és hallható volt, a végeredmény szempontjából abszolút megérte.

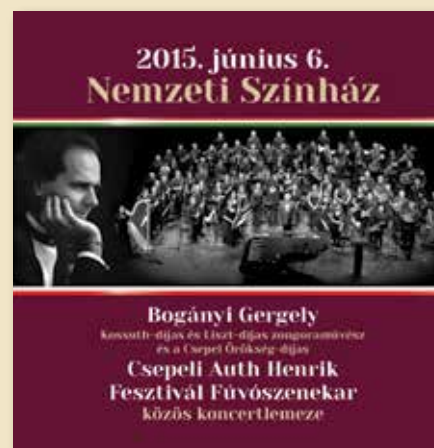
momra az is, hogy egy félig amatőr, félig profi zenekarral játszhattam – egyáltalán nem volt rangon aluli, sőt nagyon fontos feladatomnak tartom, hogy ilyen zenekarral is együtt dolgozzak. Ahogy látható és hallható volt, a végeredmény szempontjából abszolút megérte.

Úgy gondolom, hogy a Csepeli Auth Henrik Fesztivál Fúvószenekar nemzetközi összehasonlításban is egyedülálló. Ne gondoljuk, hogy tőlünk nyugatabbra, vagy épp keletebbre sokkal több, vagy sokkal jobb zenekar van, sőt ennek ellenkezője igaz, és emiatt egyre inkább Magyarország felé fordul a világ kulturális figyelme. Az elmúlt száz-százötven évben művészeink újra és újra megerősítették hazánk pozitív megítélését, és a csepeli zenekarhoz hasonlóan ezt a célt óhajtja szolgálni az új zongoránk is.”

A 2015-ös őszi kiemelkedő rendezvénye volt az immár hagyománnyá vált II. Csepeli Fúvószenekari Találkozó, amelyen a visszatérő zenekarok mellett a lengyelországi Wolomin Fúvószenekara is bemutatkozott.

Jól jellemzi a Csepeli Auth Henrik Fesztivál Fúvószenekar minőségi munkáját, hogy kiváló vendégművészek vállaltak fellépéseket, együttműködést a muzikusokkal. Bogányi Gergely zongoraművész kora nyári vendégjátéka mellett vendégszereplőként

lépett föl a zenekarral Gazdag Ferenc hegedűművész, az Operaház tagja, Gyenes Béla szaxofonművész, Horváth Kornél zongoraművész, Szentkirályi Aladár hegedűművész, Tóth Tamás trombitaművész és Kaltenecker Gábor harmonikaművész. Ismert műsorvezetők – Bánó György, Bényi Ildikó,

dr. Friedrich András és Zelinka Tamás – professzionális összekötő, ismertető szövegei fokozták az említett rendezvények, koncertek színvonalát.

Szemelvények a közelmúlt krónikájából

A zenekar jövőbeli tervei között szerepel a második Babalemez készítése. Kicsit távolabbi cél, hogy elkészüljön az egyházzenei műveket tartalmazó új lemez, valamint egy úgynevezett protokoll-lemez is. Mindkettő jelentősen járulhat hozzá a magyar zenei hagyományok további megismertetéséhez, elterjesztéséhez. A jövő nagy tervei között szerepelnek külföldi fellépések és közös koncertek kiváló, csepeli kötődésű művészekkel.

A történelmi korszakok egyes fordulatai, történelmi léptékekkel rövid, de a benne élők számára viszontagságosnak tetsző időszakokban is minőségi időtöltést, a szabadidő mások szolgálatára való odaadását jelentette egy intézmény,

egy kerület fúvószenekarában játszani. És akik adtak, természetesen kaptak is: a közösség biztonságát, a zene örömét, a közönség szeretetét.

**A zenekar nevében köszönjük mindazt, amit a csepeli közönségtől és közösségtől kaptunk, a továbbiakban is számí-
tunk Önökre terveink megvalósításában.**

A Csepeli Auth Henrik Fesztivál Fúvószenekar névsora 2015. november 30-án, a kézirat lezárásának idején:

Vezényel: Péntek János

Fuvola: Engelbrecht Gréta, Jónás Dóra,
Kovács Anikó, Kosaras Eszter,
Maszló Ágota, Németh Virág

Oboa: Mesterházy Anna, Redeczky Edina

Oboa-Angolkürt: Pintér Kata

Fagott: Kiss Gábor, Ujfalusi Ivett

Szaxofon: Ézsiás Eszter, Kopcsek László,
Mohl Andrea, Soós Mónika, Szánkár Gergő

Klarinét: Bauernhuber Andor,
Gyenes Zoltán, Hortobágyi Károly,
Illés Mihály, Kaszab István, Kovács Gábor,
Nagy Róbert, Nagy Tibor, Sánta Anna,
Stróbel Soma, Szikora Márton,
Szuts András, Tóth Eszter,
Tóth Csaba, Varga Nándor

Esz-klarinét: Vonnák Kinga

Basszus-klarinét: Ágoston Máté

Kürt: Buda Szabolcs, Csányi Lajos,
Magyar Imre, Pálincás László,
Pausch József

Szárnykürt: Füredi Viktor, Gaál László,
Mészáros Endre, Mészáros Tamás,
Németh Miklós, Ölvedi Márk,
Pap György, Soltész István

Trombita: Dalmadi János, Horváth Ferenc,
Nagy Zsolt, Simonits László,
Tódor Márton Róbert

Tenor-baritonkürt: Ádám Zoltán,
Bauernhuber Ákos, Bélavári Péter,
Dombóvári Katalin, Kopasz Tamás,
Vass Imre

Harsona: Kenesei András,
Megelai Csaba, Nyári Zalán, Tóth Zoltán

Tuba: Gazdag Ferenc, Redeczky Tamás,
Sali Bence, Sárközi Kálmán, Serfel Gábor

Nagybőgő: Póta György, Valus Gábor

Ütő: Baráth Béla, Bozsik Gábor, Schwarz
Gábor, Szviridov Kolja, Varga Kristóf

Hárfa: Papp Tímea

Szemelvények a közelmúlt krónikájából

Források:

- A Csepeli Munkásotthon története
DRUCKNER, Tibor, Budapest, 2000.
Csepeli Hírmondó
- Dömötör Lajos élete és munkássága,
NAGY, Ágnes, Budapest, 2003. (kézirat)
- A gyári fúvószenekartól a Fesztivál
Fúvószenekarig, 2010. N.N. (kézirat)
- Fricsay Richárd Hagyományörző
Egyesület, www.fricsay.com
- Magyar Honvédség Központi Zenekara,
www.kozpontizenekar.hu
- Munkásotthon Fesztivál Fúvószenekar
www.csaffka.hu
- Magyar Fúvószenei és
Mazsorett Szövetség
www.mafumasz.hu
- Bartók Rádió www.mediaklikk.hu
- Új magyar lexikon
- Magyarország története I-II.
- Kosztolányi Dezső: Aranysárkány, MEK
- Kosztolányi Dezső: A cseh trombitás MEK
- Bródy Sándor: Kaál Samu MEK
- Élet a régi Magyarországon
Gyurnák János, Környei Anikó, Saly Noémi
Budapest, 2004
- Hangszerek, John Henry van der Meer,
Zeneműkiadó Budapest, 1988
- Budapest az ikerváros 1860-1890
Helikon Kiadó Budapest, 2001
- Budapest Békeidők, Gyökér István,
Corvina Kiadó, Budapest, 2004
- www.csepel.hu

Magyar
Lengyel
két jóbarát

Polak
Węgier
dwa
bratanki

Powitanie

Drodzy miłośnicy muzyki!

Rzadkością jest, że możemy obchodzić 70-tą rocznicę założenia orkiestry, co daje szczególną okazję do niniejszego wspomnienia.

Autorzy zredagowali książkę pamiątkową jak również album fotograficzny. Daje to przegląd minionych lat orkiestry z Csepel i jednocześnie podsumowuje historię orkiestr dętych.

Fotografie, ilustracje z tamtych czasów pomogą ludziom naszego pokolenia oraz młodzieży przybliżyć i wyobrazić minione lata. Odzwierciedlają one nastrój epoki, i nieraz przesiąknięte są ideologicznym wątkiem. Tomik obejmuje okres od 1945. do 2015. roku i jednocześnie stanowi dokument pokolenia. Przedstawia zmiany zachodzące w ustrojach i gustach,

czasy ciężkie oraz bardziej nadające się do życia, jak również nastroje smutne i wesołe. W ciągu tych 70 lat świat dużo się zmienił, jak również zmieniło się nasze życie, ale muzyka jest wieczna. Z tego powodu, z zainteresowaniem możemy czytać tę książkę, którą od czasu do czasu możemy przerwać i posłuchać nagrania Festiwalowej Orkiestry dętej im. Henryka Autha z Csepel, lub możemy zagrać na własnym, ulubionym instrumencie muzycznym.

Serdecznie polecam wszystkim tym, którzy chcą zapoznać się z życiem muzyki dętej, oraz z przeszłością, teraźniejszością i przyszłością Csepel.

Budapeszt, 12. grudnia 2015 roku.

Szilárd Németh

posel do parlamentu

Tłumaczenie

Streszczenie wydawnictwa pod tytułem „Cały świat artystyczny dąży do uzyskania rangi muzyki”, z okazji 70 – lecia Festiwalowej Orkiestry Dętej im. Henryka Autha z Csepel.

(Podsumowanie powitania)

Tytuł pochodzi z eseju Waltera Horatio Patera (1839-1894) z 1877r. Według angielskiego esejisty poza muzyką nie ma innej sztuki w której można uzyskać idealną jedność materii i formy. Tytuł ten kieruje uwagę na historię orkiestry z Csepel: na orkiestrę, która służy południowej części miasta Budapesztu i mieszkańcom Csepel, która powstała na życzenie tej społeczności i istnieje już od 70-ciu lat.

Od wojskowych sygnałów za pomocą rogów do muzyki na instrumentach dętych – krótki i schematyczny przegląd na ten temat. Podaje przykłady egipskie i biblijne, które potwierdzają, że przekazywanie na terenach otwartych takich znaków informacji, jak bezpieczeństwa lub innych ważnych informacji, odbywały się przy pomocy elementów widowiskowych (znaki przy pomocy ognia, flag, lub kolorów), jak również przy pomocy znaków dźwiękowych rogów, trombek lub innych instrumentów dętych, które różniły się od siebie w zależności od danego obszaru lub kraju. W zapisie jednej z kronik pochodzącej z X. wieku podano historię klasztoru w St.Gallen. Brat Heribald opisujący pewne zdarzenie zanotował, że napadające na

miasto hordy Węgrów przez kilka godzin rabowali i mordowali ludność, a na znak głosu rogu natychmiast zakończyli orgię. W bardzo zbliżonym czasie odbyło się następujące zdarzenie, o którym wspomniano w kilku węgierskich kronikach, a mianowicie przed wykonaniem kary śmierci na żołnierzu o nazwisku Lehel udeżył on swoim rogiem króla Konrada i zabił go.

Rola wojskowa i sygnalizacyjna instrumentów dętych stopniowo przekształciła się i stała częścią życia codziennego. W okresie renesansu instrumenty dęte używane byli do reprezentacji państwowej, a w samodzielnych miastach włoskich do muzyki.

2

Okres baroku przyniósł duże zmiany w rozwoju instrumentów: Instrumenty dęte zaczęły pojawiać się w kościołach, podczas mszy. Od XVIII. stolecia w różnych krajach powstały orkiestry wojskowe. Węgrzy posiadają dane z 1716r. że na obchodach Świętego Franciszka Ksawierego, w jednym z kościołów w Pécs grała orkiestra

wojskowa. Coraz większą rolę odegrali instrumenty dęte w muzyce klasycznej i romantycznej. W XIX. wieku w repertuarach, powstałych w coraz większej ilości, orkiestr dętych, występowały transkrypcje dzieł klasycznych a później pojawiły się utwory komponowane specjalnie dla orkiestr dętych.

W okresie Monarchii Austriacko-Węgierskiej muzyka wojskowa i orkiestr dętych osiągnęła swój szczyt popularności: grano tę muzykę w teatrach, na estradach, w kawiarniach i na balach. Kształcenie muzykantów i dyrygentów stało się bardziej zorganizowane, co przyczyniło się do niezwykle wysokiego poziomu życia muzycznego wojska. Prawdą jest to, że wzrost popularności tej muzyki, rozwój wiedzy o sprzęcie muzycznym, jak i wyższy poziom techniki gry na danym instrumencie przyczynili się do powstawania zespołów amatorskich.

Na przełomie 19. i 20. wieku muzyka orkiestr dętych tak bardzo przeplatała się z życiem codziennym, że stała się przedmiotem niektórych utworów (jak np. znany i w Polsce utwór Dezso Kosztolanyego „Złoty smok”).

Rozdział pt. „Jak rozpoczęło się” zaczyna się od omawiania sytuacji przed 70-ciu laty, to znaczy charakteryzuje stany węgierskie istniejące w 1945-tym roku. Do osób stanowiących kadrę różnych instytucji przed wojną powstała nieufność i – na krótszy lub dłuższy czas – odsunięto ich na pery-

ferię społeczność. Przede wszystkim intelektualiści – pisarze, poeci, muzycy, kompozytorzy – szukali swojej drogi przeżycia w przemyśle.

W ten sposób Lajos Dömötör i Ferenc Romagnoli zorganizowali życie muzyczne ówczesnego miasta Csepel. Zafundowali, przy pomocy współpracy ze wspólnotą miasta, szkołę muzyczną, zorganizowali tzw. Dom Robotniczy Csepel, co stał się ośrodkiem edukacji robotników. W tym domu założyli różne zespoły, między innymi orkiestrę dętą Csepel. Orkiestra ta początkowo występowała na społecznych i politycznych imprezach reprezentacyjnych i grała przyjęte wówczas obowiązkowe utwory.

3

Później z roli zespołu występującego na imprezach społecznych stała się orkiestrą występującą na estradzie. Dowodem tych występów są niektóre zdjęcia zamieszczone w tym wydawnictwie. Po Lajos Dömötör wybitnym dyrygentem orkiestry był Janos Eördögh, a później Henryk Auth, imię którego nosi obecny zespół. Henryk Auth odszedł na emeryturę jako główny dyrygent Wojska Węgierskiego. Nie mógł i nie chciał rozłączyć się z muzyką i – na prośbę – podjął kierownictwo orkiestry dętej Csepel. Na jego zastępstwo zaproszono do orkiestry klawecistę Jánosa Péntekę, który i obecnie jest dyrygentem zespołu.

Kroniki lat minonych podsumowują wydarzenia z ostatnich 5 lat. Obok corocznych świąt, jak święta narodowe,

państwowe i społeczne, orkiestra co roku daje koncert adwentowy. Wybitne znaczenie ma na Csepel spotkanie orkiestr dętych zorganizowane już po raz drugi (2013; 2015;). W 2015-tym roku w spotkaniu tym brała udział orkiestra dęta z bratniego miasta Wołomina. Orkiestra nasza wystąpiła już w Warszawie i w Wołominie: zagraliśmy muzykę marszową i estradową. Kontakty z bratnimi miastami dają wiele możliwości do interpretacji węgierskiego, polskiego i uniwersalnego dziedzictwa muzyki.

W ostatnich latach wydaliśmy 2 płyty koncertowe (Ojczysty krajobraz, Muzyczne wędrówki) i jedną płytę Dziecięcą. Płyta Dziecięca stanowi część prezentu, którą samorząd wita każdego noworodka dzielnicy. Służy ona do przyuczenia dzieci do zabawy, zapoznania się z tradycją i do pośredniego – wczesnego – nauczania muzycznego.

Członkowie orkiestry są bardzo dumni z tego powodu, że wraz z pianistą Gergely Bogányi, lauretem nagrody Liszta i

nagrody Kossutha, w Teatrze Narodowym mogli brać udział w koncercie inauguracyjnym nowego fortepianu, który ma doskonalsze brzmienie od dotychczasowych fortepianów. Przedstawiono koncert fortepianowy Es-dur Franciszka Liszta, a aranżację na orkiestrę dętą dokonał György Mondvay, który również dużo pomaga orkiestrze. Między innymi on komponował marsz festiwalowy Csepel.

4

Dalszy ciąg małego tomika zajmuje się określeniem planów na przyszłość. Festiwalowa Orkiestra Dęta im. Henryka Autha przygotowuje się do wydania drugiej płyty Dziecięcej jak również płyty z muzyką sakralną i planuje dalszą współpracę i koncerty z artystami związanymi z Csepel.

Tomik jubileuszowy kończy się listą nazwisk członków orkiestry, co jest podziękowaniem i jednocześnie pozdrowieniem od autorów, redaktorów tego tomika oraz od publiczności Csepel.

Csepeli
Auth Henrik
Fesztivál
Fúvószenekar

2015

„Minden művészet
állandóan a zene rangját
igyekszik elérni”

Walter Horatio Pater

Egy csepeli fúvószenekar története

Csepeli
Auth Henrik
Fesztivál
Fúvószenekar

